BANK INWESTYCYJNY

DO UŻYTKU SŁUŻBOWEGO

ZAGADNIENIA INWESTYCYJNE

w świetle

prasy i literatury ekonomicznej zagranicą

NR. 16. Rok VII.

Treść numeru:

"Rachunki otwierane zleceniodawcom i organizacjom wykonawczym oraz tryb załatwiania pełnomocnictw na dokonywanie operacji rachunkowych."

Tłumaczył zespół.
Opracowanie redakcyjne
Z. Wołosewicz.

Zródło:

P.D. MICHAJŁOW.

Tytuł oryginału:
"Dogowory i rasczoty w kapitalnom stroitielstwie"

Gosstroiizdat -1951
Rozdział V.

WARSZAWA

ROK VII 1952

R O Z D Z I A Ł   V.

RACHUNKI, OTWIERANE ZLECENIODAWCOM I ORGANIZACJOM WYKONAWCZYM ORAZ TRYB ZAŁATWIANIA FORMALNOSCI PEŁNOMOCNICTW NA DOKONYWANIE OPERACJI RACHUNKOWYCH

W uchwale RKL ZSRR z dnia 26 lutego 1938 r. Nr 233 "O polepszeniu dokumentacji projektowej i kosztorysowej oraz o uporządkowaniu finansowania budownictwa" ustalono, że wszystkie wykonawcze organizacje budowlane i montażowe, jak również organizacje geologiczno-poszukiwawcze ministerstw i resortów, których budowy finansowane są przez Prombank, posiadają rachunki rozliczeniowe w miejscowych oddziałach Prombanku.

Natomiast w miejscowościach, gdzie nie ma oddziałów Prombanku, rachunki rozliczeniowe tych organizacji należy otwierać w istniejącym w danej miejscowości oddziale innego banku finansującego inwestycje lub Gosbanku, wypełniającym zlecenia oddziału Prombanku (art.35 "Przepisów o finansowaniu budownictwa").

Własne rachunki rozliczeniowe w miejscowych oddziałach Prombanku powinny posiadać również jednostki zaopatrzenia technicznego, wydzielone na samodzielny bilans i podlegające bezpośrednio wykonawczym trustom budowlanym lub zarządom budowlanym i budowlano-montażowym.

"Przepisy o finansowaniu budownictwa przez Prombank" oraz specjalne postanowienia i zarządzenia Rządu nakładają na bank między innymi następujące zadania:

- skoncentrowanie wszystkich środków pieniężnych, kierowanych na inwestycje w przemyśle, transporcie i łączności;
- finansowanie wszystkich rodzajów inwestycji (włączając w to mieszkaniowe, komunalne i kulturalno-bytowe budownictwo), przedsiębiorstw, instytucji i organizacji przemysłu, transportu i łączności, podległych władzom związkowym, republikańskim i miejscowym;
- udzielanie krótkoterminowych kredytów wykonawczym organizacjom budowlanym przemysłu, transportu i łączności oraz jednostkom zaopatrzenia technicznego tych organizacji;
- udzielanie organizacjom wykonawczym kredytu gwarancyjnego

na opłacenie poszczególnych rodzajów materiałów;
- finansowanie i kredytowanie kapitalnego remontu środków trwałych wykonawczych organizacji budowlanych.

Wszystkie środki pieniężne, kierowane przez Prombank na finansowanie inwestycji przedsiębiorstw państwowych, podległych władzom związkowym, republikańskim i miejscowym, są bezzwrotnie wydawane przedsiębiorstwom w myśl uchwały RKL ZSRR z dnia 9 marca 1943 r. "O bezzwrotnym trybie finansowania budownictwa inwestycyjnego państwowych przedsiębiorstw przemysłu, transportu i łączności".[1)]

Środki te składają się z dotacji budżetowych i środków własnych przedsiębiorstw i organizacji gospodarczych.

Do środków własnych, stanowiących źródło finansowania inwestycji, należą: odpisy amortyzacyjne i dochód czynnych przedsiębiorstw; sumy, wpływające z eksploatacji ubocznej wydobycia kopalin; sumy ze sprzedaży urządzeń wyeksploatowanych, należących do podstawowej działalności; sumy zwrotne według III części kosztorysu generalnego (amortyzacja, doliczana do ~~podstawowych~~ środków, należących do budowy oraz sumy, otrzymywane za materiały z rozbiórki tymczasowych budowli, sprzedaży maszyn budowlanych, środków transportowych i innego mienia/

Rachunki, otwierane przez Prombank klientom

Stosownie do nałożonych na Prombank zadań, bank ten otwiera klientom rachunki bieżące, rozliczeniowe, pożyczkowe, akumulacji środków własnych, rachunki zarządów głównych na zaliczenie zwrotnej części finansowania budownictwa.

Każdy z tych rachunków posiada prawną specyfikę, zależną od jego charakteru ekonomicznego i określonego przeznaczenia środków pieniężnych, akumulowanych na tym lub innym rachunku oraz charakteru prowadzonych na rachunku operacji.

Wszystkie środki, kierowane na finansowanie inwestycji, wpływają: na rachunki bieżące, na specjalne rachunki rozliczeniowe dla kapitalnych remontów, na specjalne rachunki rozliczeniowe dla eksploatacji ubocznej kopalin, na rachunki wkła-

---

1) Zbiór przepisów ZSRR 1934 r. Nr 15, art.105.

dów własnych, na rachunki zarządów głównych w wyniku scentralizowanej mobilizacji zasobów wewnętrznych.

Środki te nie są środkami własnymi posiadaczy rachunków, lecz mają charakter ściśle określonych dotacji, których wpływy i wydatki pozostają pod specjalną kontrolą finansową Prombanku.

Rachunki bieżące są otwierane:

1) dla dyrekcji w budowie (czynnych przedsiębiorstw) dla opłacenia przy systemie zleceniowym robót: zaliczek dla organizacji wykonawczych; robót budowlano-montażowych, wykonywanych przez organizacje wykonawcze; urządzenia produkcyjnego, technologicznego i energetycznego; wydatków na przygotowanie kadr produkcyjnych przedsiębiorstw w budowie; wydatków na utrzymanie dyrekcji przedsiębiorstw w budowie; materiałów, nabywanych przez zleceniodawcę dla organizacji wykonawczych;

2) dla ministerstw (resortów) na opłacenie w trybie scentralizowanym:
   - wydatków na nabycie urządzeń i środków transportowych według wykazu, uzgodnionego z Prombankiem dla budów odległych,
   - wydatków na nabycie przez ministerstwa budownictwa i zarządy główne budownictwa ministerstw przemysłowych w ciężar III części kosztorysów generalnych zleceniodawców i inwestycji własnych, środków transportowych, maszyn budowlanych i urządzenia według wykazu, uzgodnionego z Prombankiem,
   - poleceń z podpisem ministra na opłacenie w ciężar dotacji na inwestycje dla oddzielnych budów, faktur dostawców w przypadkach, gdy podlegające tym ministerstwom budowy wstrzymują opłacenie dostarczonego im urządzenia[1] (Prombank przyjmuje takie polecenia do wykonania tylko w stosunku do dostawców zewnętrznych),
   - wydatków na nabycie urządzenia, środków transportowych i maszyn budowlanych na podstawie poszczególnych uchwał i rozporządzeń Rządu,
   - rozliczeń za wykorzystane przez zakłady produkcyjne samochody[2].

---

1) Uchwała RKL ZSRR z dnia 16 lutego 1935 r. Nr 248 (Zbiór przepisów ZSRR 1935 r. Nr 11, art.86)

2) Uchwała Rady Pracy i Obrony z dnia 7 kwietnia 1935 r. Nr 21 (Zbiór przepisów 1935 r. Nr 21, art.167)

Specjalne rachunki rozliczeniowe dla remontów kapitalnych otwiera Prombank organizacjom wykonawczym na finansowanie kapitalnych remontów środków trwałych organizacji wykonawczych w rozmiarach ustalonych odpisów amortyzacyjnych, wpływających na te rachunki. Finansowanie z tych rachunków dokonywane jest przez Prombank stosownie do instrukcji Gosbanku "O trybie finansowania i kontroli wydatkowania środków na kapitalne remonty" Nr 123.

Ze specjalnego rachunku rozliczeniowego na kapitalne remonty opłacane są: wydatki na remonty kapitalne, terminowe i przeterminowane zadłużenie z tytułu pożyczek Prombanku, udzielonych na kapitalne remonty, polecenia na przywrócenie na rachunku rozliczeniowym organizacji wykonawczych sum, odpisanych uprzednio z tego rachunku na pokrycie zadłużenia z tytułu pożyczek na kapitalne remonty.

Z sum, pozostających na specjalnym rachunku na kapitalne remonty organizacji wykonawczych, nie można ściągać długów, wynikających z podstawowej działalności.

Również zadłużeń za remonty kapitalne nie można egzekwować z innych rachunków organizacji wykonawczej.

Za wykorzystanie środków, przeznaczonych na kapitalne remonty, nie na cele, odpowiadające ich bezpośredniemu przeznaczeniu, winni ponoszą odpowiedzialność karną.

Kantory i oddziały Prombanku, poza kontrolą wewnątrz bankową, sprawdzają okresowo na podstawie dokumentów i bilansów na miejscu w organizacji wykonawczej prawidłowość wydatkowania środków na kapitalne remonty.

Zbyt wysoko przelane sumy z rachunku rozliczeniowego organizacji wykonawczej na specjalny rachunek ~~rozliczeniowy~~ kapitalnych remontów Prombank przenosi z powrotem na rachunek rozliczeniowy, a w braku gotówki na rachunku specjalnym - zmniejsza następne przelewy.

Jeżeli Prombank ustali, że w zakresie kapitalnych remontów jest zła gospodarka, ma prawo stosować do organizacji wykonawczej sankcje w trybie p.45 "Przepisów o finansowaniu budownictwa".

<u>Rachunki, oparte na własnych wkładach</u> otwierane są dla zarządów głównych, kombinatów, trustów i kierownictwa przed-

siębiorstw. Na tych rachunkach akumulowane są środki przedsiębiorstw i organów gospodarczych, przeznaczone na finansowanie podstawowych kosztów z rachunku potrąceń od rzeczywistej akumulacji dochodów, amortyzacji z innych źródeł (pomoc przedsiębiorstwom i organom gospodarczym przy sprzedaży mienia, zwrotne sumy według III części kosztorysu generalnego, amortyzacja, narzuty, według środków trwałych budowy oraz środki, uzyskane z rozbiórki tymczasowych obiektów, spieniężenia maszyn budowlanych, środków transportowych i innego mienia).

Własne środki przedsiębiorstwa lub organu gospodarczego, przeznaczone na finansowanie podstawowych kosztów przedsiębiorstwa lub organu gospodarczego, wnoszone są przez nie do miejscowego oddziału Prombanku (a w miejscowościach, gdzie nie ma oddziału Prombanku - do załatwiającego jego zlecenia oddziału Gosbanku).

Natomiast środki własne przedsiębiorstw i organów gospodarczych, kierowane do rozdziału na inwestycje innych przedsiębiorstw i organów gospodarczych danego ministerstwa (zarządu głównego, trustu, kombinatu), przelewane są na rachunek zarządu głównego (trustu, kombinatu) według ponownego podziału środków obrotowych w Gosbanku, a następnie przeliczane przez zarządy główne (trusty,kombinaty) z rachunków w Gosbanku na ich rachunki w Prombanku.

Tryb Wpłacania środków własnych przedsiębiorstw i organów gospodarczych na inwestycje ustalony jest instrukcją LKF ZSRR z dnia 19 maja 1944 r. Nr 268 (Zbiór Ustaw 1944 r. Nr 9, str.12, patrz również zbiór "Finansowanie budownictwa" str.184, Gosfinizdat 1948).

Na specjalne rachunki rozliczeniowe organizacji wykonawczych zaj. uboczną eksploatację kopalin wpływają sumy, uzyskane ze spieniężenia materiałów z ubocznej eksploatacji kopalin. (węgla, rudy i in.).

Po odpisaniu wydatków, związanych z ochroną, transportem i sprzedażą węgla, rudy i in., reszta środków na tych rachunkach przeliczana jest na rachunek własnych wkładów budowy.

Organizacje wykonawcze, prowadzące eksploatację uboczną kopalin, obowiązane są przedstawić ~~Prz. Banku~~ Oddziałowi Prombanku miesięczne sprawozdania księgowych o sumach faktycz-

nie uzyskanych ze sprzedaży eksploatacji ubocznej kopalin, po odliczeniu kosztów, związanych z ich wydobyciem.

Oddziały Prombanku kontrolują również na podstawie protokołów przyjęć zapisek markszajderów oraz innych dokumentów, prawidłowość obliczenia eksploatacji ubocznej, w szczególności, czy oszacowano materiał według cen obowiązujących i czy została wniesiona do banku cała suma, uzyskana ze sprzedaży, po odliczeniu wydatków na ochronę, przeładunek i transport sprzedanych materiałów, które to wydatki nie podlegają zwrotowi przez nabywcę i nie wchodzą w cenę zbytu.

W przypadkach niewpłacenia do banku własnych środków, przeznaczonych na finansowanie inwestycji, oddziały banku zwracają się do organów finansowych o ściągnięcie w trybie bezspornym z rachunków rozliczeniowych organizacji wykonawczych sum, podlegających wpłacie do Prombanku.

Na rachunki zarządów głównych w zakresie scentralizowanej mobilizacji zasobów wewnętrznych budów zaliczane są wszystkie wolne sumy, pozostałe po ostatecznej likwidacji majątku i rozliczeń zakończonych budów, jak również sumy, wpływające ze sprzedaży materiałów i urządzeń innych budów, wstrzymanych ~~przez~~ w budowę lub zabezpieczonych. Środki te należy oddać do dyspozycji ministerstwa zleceniodawcy na finansowanie inwestycji, zgodnie z planem ministerstwa na rok właściwy.

Rachunki rozliczeniowe otwierane są dla organizacji wykonawczych i montażowych, dla organizacji geologiczno-poszukiwawczych, dla poszczególnych odcinków budów, przeniesionych na pełny rozrachunek gospodarczy, organizacji zaopatrzeniowych (jednostek zaopatrzenia technicznego), wydzielonych na samodzielny bilans i podległych bezpośrednio wykonawczym trustom budowlanym lub zrównanym z nimi zarządom budowlanym i budowlano-montażowym, dla zarządów głównych budowlanych ministerstwa celem ponownego rozdziału środków obrotowych między ich przedsiębiorstwa.

Z rachunków rozliczeniowych organizacji wykonawczych opłaca się:
- podstawowe i pomocnicze materiały, konstrukcje, bloki, elementy, odzież roboczą, mało wartościowy inwentarz, różne

przyrządy, jak również wydatki transportowe, związane z dostawą tych wartości materiałowych,

- płacę wraz z narzutami do niej,
- nakłady na koszty ogólne, w tej liczbie administracyjno-gospodarcze,
- nakłady na koszty zaopatrzeniowo-magazynowe,
- faktury za roboty, wykonane przez podwykonawców dla generalnego wykonawcy,
- zadłużenie z tytułu kredytów krótkoterminowych organizacji wykonawczych.

Specjalny rachunek rozliczeniowy zaliczek, otrzymanych przez organizacje wykonawcze od zleceniodawców, otwierany jest i regulowany w trybie, podanym w rozdziale III.

Środki na rachunkach rozliczeniowych organizacji wykonawczych stanowią środki obrotowe posiadaczy rachunków.

Dlatego operacje na rachunku rozliczeniowym przeprowadza bank z reguły na podstawie polecenia lub zgody posiadacza rachunku. Zakres samodzielności organu gospodarczego odnośnie rozporządzania rachunkiem rozliczeniowym jest ściśle ustalony ustawą i wszelkie odchylenia od przepisów organu gospodarczego, dotyczących rachunku rozliczeniowego jest niedopuszczalne, gdyż byłoby to naruszeniem zasad rozrachunku gospodarczego.

Dla każdego organu gospodarczego może być otwarty tylko jeden rachunek rozliczeniowy.

Samowolne otwarcie przez organa gospodarcze równoległych rachunków rozliczeniowych w innych instytucjach kredytowych powoduje odpowiedzialność karną.[1/]

Fakt, że istnieje tylko jeden rachunek rozliczeniowy, posiada ogromne znaczenie. Przez niego przechodzą wszystkie rozrachunki organizacji gospodarczej. Stan rachunku daje obraz finansowej sytuacji i wyników działalności organu gospodarczego.

Rachunki pożyczek otwierane są dla wykonawczych organizacji budowlano-montażowych przy krótkoterminowym kredytowaniu:

- na zakup materiałów budowlanych, paszy i materiałów pędnych w przypadku sezonowego nasilenia robót oraz sezonowych warunków dostawy,

1/ Uchwała 35 Plenum Sądu Najwyższego ZSRR z 28/X 1931 r. /Zbiór ważniejszych przewodnich materiałów, dotyczących księgowości/

- za przedłożeniem listów przewozowych na towary, wyładowywane w trybie realizacji zbędnych zapasów wartości materiałowych,
- na kapitalne remonty maszyn budowlanych i transport na rachunek odpisów amortyzacyjnych,
- na opłacenie rachunków za materiały, których opłatę gwarantował Prombank zgodnie z uchwałą lub rozporządzeniem Rady Ministrów ZSRR,
- na inne cele zgodnie z odpowiednią uchwałą lub rozporządzeniem Rady Ministrów ZSRR.

Rachunki pożyczek otwierane są również dla organizacji zaopatrzeniowych (jednostek zaopatrzenia technicznego), wykonawczych trustów budowlanych przy kredytowaniu krótkoterminowym za przedłożeniem listów przewozowych.

W wyjątkowych przypadkach rachunki pożyczek otwierane są dla zleceniodawców na opłatę przeterminowanego zadłużenia wobec organizacji wykonawczych za wykonane roboty budowlano-montażowe.

Środki rachunków pożyczek - są to środki banku, udzielone organowi gospodarczemu na warunkach umowy o pożyczkę na konkretne, ściśle określone cele.

W ciągu ustalonego umową okresu posiadacz rachunku pożyczek samodzielnie rozporządza środkami rachunku, a podstawę do ingerencji banku stanowi tylko naruszenie przez pożyczkobiorcę warunków umowy, to jest wydatkowanie środków pieniężnych na cele, niezgodne z przeznaczeniem.

Tryb formalności dla pełnomocnictw na dokonywanie operacji rachunkowych w Prombanku.

Ustalenie pełnomocnictw na dokonywanie operacji bankowych wymaga specjalnej uwagi ze strony organów gospodarczych i banku, ponieważ zapobiega możliwości nadużyć przy rozporządzaniu środkami organów gospodarczych na ich rachunkach.

Prombank otwiera rachunki swoim klientom po przedstawieniu przez nich następujących dokumentów: oświadczenia według ustalonego przez bank wzoru, statutu lub przepisów orga-

nizacji, na której imię jest otwierany rachunek, w odpowiednich przypadkach - wyciągów z państwowego rejestru o wciągnięciu do rejestru państwowego; upoważnienia, rozporządzenia lub innych dokumentów, stwierdzających pełnomocnictwa danych osób na otwarcie rachunku i rozporządzanie nim w imieniu organizacji, dla której otwarto rachunek; wzorów podpisów osób upoważnionych do rozporządzania rachunkiem; rozporządzenia o wyznaczeniu głównego (starszego) księgowego organizacji, na której imię otwierany jest rachunek.

Statuty przedkładane są przez organizacje samodzielnie bilansujące i posiadające statutowe fundusze oraz działające na pełnym rozrachunku gospodarczym.

Przepisy przedkładane są przez wszystkie organizacje, działające na podstawie rozrachunku gospodarczego na prawach osób prawnych, lecz nie posiadające funduszu statutowego i z tego powodu albo w ogóle nie podlegające rejestracji państwowej, albo rejestrowane w ramach swojej organizacji nadrzędnej (przez główne zarządy, kombinaty na prawach głównych zarządów, kierowników zarządów budowlanych, prowadzonych sposobem gospodarczym (OWI), dyrekcje przedsiębiorstw w budowie, zarządy budowlano-montażowe i odcinki, wchodzące w skład trustów, biura kierownictwa robót).

Statuty (przepisy), zatwierdzone przez właściwe organa oraz rejestrowane w organach Ministerstwa Finansów, przedkładane są bankowi w odpisach zszytymi i numerowanymi stronami, poświadczonymi podpisami i okrągłą pieczęcią organizacji, która zatwierdziła statut (przepis) lub notarialnie.

Bank nie ma prawa otwierania do czasu zarejestrowania organizacjom rachunków, podlegającym rejestracji państwowej oraz przeprowadzania na ich zlecenie jakichkolwiek operacji finansowych.

Państwowej rejestracji w ogóle nie podlegają:
- główne zarządy ministerstw (resortów) zarówno przeniesione na pełny rozrachunek gospodarczy, jak i spełniające funkcje zbytu i zaopatrzenia na podstawie rozrachunku gospodarczego,
- oddziały zbytu i zaopatrzenia głównych zarządów ministerstw,
- obwodowe zarządy poszczególnych gałęzi przemysłu na prawach głównych zarządów ministerstw,

- k mbinaty na prawach głównych zarządów,
- zarządy budowy przedsiębiorstw, prowadzonej sposobem gospodarczym,
- dyrekcje budujących się przedsiębiorstw,
- przedsiębiorstwa, nie będące na rozrachunku gospodarczym, t.j. nie pozostające na samodzielnym bilansie, wchodzące w skład organizacji i przedsiębiorstw, korzystających z uprawnień osób prawnych oraz oddziały tych przedsiębiorstw,
- organizacje, pozostające na rozrachunku gospodarczym, lecz nie mające za podstawę działalności gospodarczej /domy wypoczynkowe, teatry, domy kultury, instytucje naukowo-badawcze/, jak również administracje domów,
- kierownicy ekspedycji badawczych i pełnomocnicy do prowadzenia robót budowlanych i montażowych, niezależnie od terminu ważności ich pełnomocnictw,

U w a g a : Przedstawicielstwa organizacji gospodarczych i ich jednoosobowi pełnomocnicy z terminem ważności pełnomocnictw ponad 2 miesiące podlegają rejestracji.

Przedsiębiorstwa, będące na rozrachunku gospodarczym, wchodzące w skład organizacji, mających osobowość prawną oraz ich oddziały nie podlegają odrębnej rejestracji państwowej, lecz są rejestrowane w rejestrze państwowym osoby prawnej lub oddziału, w skł d którego wchodzą.

Od organizacji, obowiązanej do państwowej rejestracji samodzielnie lub przez organizację zwierzchnią, bank przy otwieraniu rachunku żąda odpisu wyciągu rejestru państwowego, poświadczonego przez organa finansowe lub notarialnie, względ. okrągłą pieczątką posiadacza rachunku lub też podpisami nadrzędnej organizacji, gdy nie ma okrągłej pieczątki organizacji, na której imię otwierany jest rachunek.

Uprawnienia osoby, odpowiedzialnej do dokonywania operacji bankowych w imieniu instytucji, przedsiębiorstwa lub organizacji, powinny być udokumentowane, jak następuje: rozporządzeniem o wyznaczeniu kierownika instytucji, jeżeli instytucja znajduje się na budżecie, rozporządzeniem o wyznaczeniu kierownika organizacji gospodarczej, jeżeli statutem /przepisami/ przewidziano zarządzenie rachunkiem bankowym przez kie-

rownika organizacji bez specjalnego pełnomocnictwa.

Wszystkie te dokumenty powinny posiadać pełne oznaczenie nazwiska, imienia osoby odpowiedzialnej oraz datę sporządzenie dokumentu.

Upoważnienie przedkładane jest w oryginale. Po przedstawieniu oryginału można je zastąpić odpisem z zaznaczeniem, że oryginał przedstawiono.

Przy przedstawianiu odpisu notarialnego upoważnienia należy również przedłożyć jego oryginał.

Pełnomocnictwo powinno być podpisane przez kierownika instytucji, przedsiębiorstwa lub organizacji, jeżeli statut /przepisy/ dają to uprawnienie lub przez osobę, działającą na podstawie upoważnienia w trybie dalszego pełnomocnictwa.

Podpisy na pełnomocnictwie poświadczane są okrągłą pieczątką instytucji, organizacji, przedsiębiorstwa wydającego upoważnienie lub pieczątką i podpisem osoby, odpowiedzialnej /kierownika, kierownika działu administracyjno-gospodarczego, naczelnika oddziału finansowego, naczelnika oddziału kadr, naczelnika kancelarii, prowadzącego sekretariat, naczelnika oddziału prawnego - głównego radcę prawnego oraz ich zastępców/ zwierzchniej organizacji, instytucji, przedsiębiorstwa, instytucji wydającej pełnomocnictwo.

Pełnomocnictwo musi być obowiązkowo poświadczone notarialnie, jeżeli zostało wydane w trybie dalszego upełnomocnienia przez osobę, działającą na podstawie pełnomocnictwa, lub gdy zostało wydane na imię upełnomocnionego, delegowanego do innej miejscowości dla wypełnienia specjalnych zadań.

Nie wymagają notarialnych poświadczeń pełnomocnictwa, wydane osobom, reprezentującym stale czynne instytucje, organizacje i przedsiębiorstwa, ponieważ te osoby z tytułu swego stanowiska są pełnomocnikami.

Pełnomocnictwo do rozporządzania specjalnym rachunkiem poświadczone jest pieczęcią okrągłą /z godłem państwowym/ lub inną okrągłą pieczątką organizacji, wydającej pełnomocnictwo.

W razie konieczności organizacja może przedłożyć bankowi pełnomocnictwo, przesłane telegraficznie, poświadczone przez

notariusza przy jego wysłaniu i zaświadczono w miejscu wpływu podpisem naczelnika urzędu telegraficznego.

Prawo otwarcia rachunku, podpisywania czeków, odbioru pieniędzy i korzystania z kredytu należy bezpośrednio wskazać w pełnomocnictwie.

W razie braku takiej bezpośredniej klauzuli bank nie otwiera rachunków, nie przyjmuje czeków, nie wypłaca pieniędzy i nie stawia do dyspozycji kredytów.

Jeżeli w pełnomocnictwie istnieje klauzula uprawnienia osoby, odpowiedzialnej do rozporządzania rachunkiem, jest to traktowane przez bank, jako pełnomocnictwo do dokonywania wszelkich operacji rachunkowych.

Jeżeli organizacja pragnie ograniczyć swego przedstawiciela w pewnej części prawa dysponowania rachunkiem, to powinna wskazać na to w pełnomocnictwie.

Do dokonywania operacji bankowych zaleca się wydawać specjalne pełnomocnictwa. Takie pełnomocnictwa należy bezwzględnie przedkładać bankowi w oryginale.

Przykładowy wzór specjalnego pełnomocnictwa wygląda następująco:

P e ł n o m o c n i c t w o

Miesto .... dnia .... miesiąca .... roku .....
Niniejszym pełnomocnictwem ..../nazwa organizacji/...............
uprawniony jest ....
/zajmowane stanowisko, nazwisko, imię osoby, na której imię wystawia się pełnomocnictwo/...............
do dokonywania w imieniu ....
/nazwa organizacji, na której imię otwarty jest rachunek/.................... wszystkich operacji w /nazwa banku/...........

W tej liczbie: korzystać z kredytu, otwierać i zamykać rachunki bieżące, rozliczeniowe i inne rachunki oraz rozporządzać nimi, podpisywać czeki, polecenia zapłaty i akceptować żądania zapłaty, pobierać pieniądze i walory, jak również wystawiać zobowiązania.

Wzór podpisu ....
/nazwisko, imię osoby, na której imię wydaje się
....
pełnomocnictwo/

poświadcza się.
Uprawnienia tego pełnomocnictwa nie mogą być przekazane na inne osoby.
Pełnomocnictwo ważne jest na okres do ....
/słownie/

Podpis kierowników i pieczęć organizacji, wydającej pełnomocnictwo ....

Pełnomocnictwo jest ważne i służy za podstawę przeprowadzenia operacji bankowych w ciągu okresu określonego, lecz nie dłużej niż 3 lata, a w razie braku określenia terminu - w okresie 1 roku od dnia wystawienia.

O odwołaniu pełnomocnictwa przed końcem terminu organizacja, wystawiająca pełnomocnictwo, powinna zawiadomić bank na piśmie.

Pełnomocnictwo traktuje się jako odwołane od chwili otrzymania przez bank zawiadomienia na piśmie.

Operacje, dokonywane do czasu otrzymania tego zawiadomienia, traktowane są jako dokonane przez bank zgodnie z posiadanym pełnomocnictwem.

Zakres uprawnień, zawartych w pełnomocnictwie, powinien odpowiadać operacjom, które miały być dokonywane na danym rachunku.

Zarządzenia o wyznaczeniu osób odpowiedzialnych i zarządzenia, potwierdzające pełnomocnictwa tej czy innej osoby na otwarcie rachunku i rozporządzanie nim w imieniu organizacji, dla której otwierany jest rachunek, powinny być dostarczone bankowi w odpisach, poświadczonych w wyżej podany sposób.

Oddzielnie należy przedkładać bankom odpisy zarządzeń nadrzędnych organizacji, instytucji, przedsiębiorstw, wyznaczających głównego /starszego/ księgowego, instytucji, przedsiębiorstwa, organizacji, na których imię otwiera się rachunek.

Jeżeli w etacie instytucji, przedsiębiorstwa, organizacji nie ma stanowiska głównego /starszego/ księgowego, można przedstawić zarządzenie o wyznaczeniu księgowego, rachmistrza lub in-

nej osoby odpowiedzialnej, prowadzącej księgowość, podpisane przez kierownika instytucji, przedsiębiorstwa, organizacji, do których należy rachunek.

Kopie tych zarządzeń poświadczane są w tym samym trybie, co i przy pełnomocnictwie.

Osoba, wydająca zarządzenie, powinna mieć uprawnienia, wynikające ze statutu /przepisu/ do wyznaczania kierownika danej organizacji.

Jeżeli w statucie jest wskazane, że kierownik przedsiębiorstwa i organizacji działa na podstawie pełnomocnictwa, to zarządzenie o jego wyznaczeniu bynajmniej nie zastępuje pełnomocnictwa.

Zarządzenia o wyznaczeniu osób odpowiedzialnych są podstawą do dokonywania operacji rachunkowych na okres pełnienia przez te osoby wyznaczonej funkcji.

Wzory podpisów, zgłaszane bankowi na ustalonych formularzach, obowiązują tylko na okres pełnomocnictw osób, rozporządzających rachunkiem i są potwierdzane podpisem jednego z dysponentów rachunku, mających pierwszy podpis oraz podpisem głównego /starszego/ księgowego. Podpisy te poświadcza się okrągłą pieczęcią, należącą do posiadacza rachunku, podpisem na formularzu, stwierdzającym, że podpisy złożono osobiście w banku w obecności głównego księgowego banku i sprawdzono z wzorami podpisów na dowodzie osobistym, podpisem i pieczątką zwierzchniej organizacji lub notarialnie.

Instytucje, przedsiębiorstwa i organizacje, posiadające stosownie do uchwał Rządu, zgodnie z zatwierdzonymi statutami (przepisami) pieczęć okrągłą lub nie okrągłą, powinny równocześnie z wzorami podpisów na formularzu przedłożyć odcisk pieczątki, którą będą pieczętowane czeki i inne rozporządzenia, dotyczące rachunku.

Posiadacze rachunków, w braku zezwolenia na korzystanie z pieczęci okrągłej lub nie okrągłej, powinni przedstawić bankowi zaświadczenie, wystawione przez organizację zwierzchnią.

W przypadku braku pieczęci posiadacz rachunku stwierdza na formularzu wzorów podpisów, że rozporządzenia, dotyczące ra-

chunku, będą przedkładane bankowi bez pieczątki.

W przypadku zamiany lub uzupełnienia choćby jednym podpisem rachunku, należy podać nowy formularz z wzorami podpisów wszystkich osób, upoważnionych do podpisywania czeków oraz dyspozycji rachunkowych.

Przy czasowej zamianie czyjegokolwiek podpisu nie należy sporządzać nowego formularza z wzorami podpisów, lecz przedstawić dodatkowy formularz z wzorem podpisu czasowego zastępcy z podaniem terminu ważności tego podpisu.

Wzory podpisów są ważne na okres pełnomocnictw osób, rozporządzających rachunkiem. Jeżeli pełnomocnictwa przedłużono, nie należy zmieniać wzorów podpisów w okresie ważności wznowionych lub przedłużonych pełnomocnictw.

W celu uniknięcia zahamowań w załatwianiu formalności, związanych z operacjami na rachunkach rozliczeniowych, należy z początkiem roku załatwić formalności odnośnie ustalenia pełnomocnictw osób, dysponujących rachunkiem.

Należy mieć na względzie, co następuje:

- jeżeli dysponujący rachunkiem i jego zastępcy rozporządzają rachunkiem na podstawie statutu (przepisu), posiadane w banku odpisy zarządzeń o nominacji (jeśli są poświadczone należycie) i formularze wzorów podpisów nie podlegają zamianie,
- jeżeli główny dysponent rachunkiem rozporządza rachunkiem na podstawie statutu (przepisu), a jego zastępcom nie dano takich uprawnień w statucie (przepisach) - to dla głównego dysponenta odpis zarządzenia nie podlega zamianie, a dla zastępców muszą być przedłożone nowe pełnomocnictwa, o ile termin danych pełnomocnictw upływa z dniem 31 grudnia bieżącego roku,-

W tym przypadku powinny być przedstawione wzory podpisów.

Pełnomocnictwa zastępców wydaje kierownik, o ile prawo wydawania pełnomocnictw nie zostało ograniczone statutem lub przepisami.

W innym przypadku pełnomocnictwa wydaje zwierzchnia or-

ganizacja.

Odnośnie rachunków głównych zarządów ministerstwa (resortu) pełnomocnictwa dla zastępców naczelnika głównego zarządu wydawane są przez niego, przy czym jeżeli główny zarząd nie posiada okrągłej pieczęci, podpis naczelnika głównego zarządu na pełnomocnictwie poświadcza ministerstwo (resort).

W przypadkach, gdy główny dysponent rachunku dysponuje rachunkiem na podstawie pełnomocnictwa organizacji nadrzędnej , należy przedstawić nowe pełnomocnictwo temu dysponentowi, jeżeli termin dawnego pełnomocnictwa upływa z dniem 31 grudnia roku bieżącego.

Pełnomocnictwa dla zastępców wydaje naczelnik, jeżeli prawo dalszego udzielania pełnomocnictw przewiduje w pełnomocnictwie, udzielonym naczelnikowi.

Jeżeli prawa dalszego przekazania pełnomocnictw nie przewidziano w pełnomocnictwie, wydanym naczelnikowi, to pełnomocnictwo zastępcom wydaje organizacja nadrzędna. W tym przypadku również powinny być przedstawione formularze wzorów podpisów.

Kopie zarządzeń o mianowaniu głównego (starszego) księgowego nie podlegają zamianie (jeżeli są poświadczone w ustalonym trybie).

Jeżeli prawo drugiego podpisu głównego księgowego ustalono formalnie, to prawo drugiego podpisu dla zastępcy głównego księgowego lub innych pracowników rachunkowości ustala zwykłe włączenie do formularza wzorów podpisów.

W razie nieobecności głównego (starszego) księgowego (delegacja, zwolnienie, choroba) należy przedstawiać odpis zarządzenia danej instytucji lub organizacji o przelaniu obowiązków głównego (starszego) księgowego na osobę jego zastępcy.

Tryb wypłacania i przelew środków z rachunków w Prombanku

Wypłaty i przelewy środków z rachunków klientów Prombanku przeprowadza się z przestrzeganiem ustalonego trybu.

W pierwszej kolejności opłacane są żądania zapłaty z tytułu rozliczeń, związanych z roszczeniami robotników i pracow-

ników, wynikającymi z ustawy o pracy, jak również analogicznymi roszczeniami (płaca, alimenty, honoraria autorskie, wynagrodzenie za wynalazki, wnioski racjonalizatorskie, udoskonalenia techniczne, potrącenia na utrzymanie, komitetów budowlanych, komitetów fabrycznych i komitetów miejscowych i t.p.)

W drugiej kolejności opłacane są zadłużenia wobec budżetu z tytułu ogólno-państwowych i lokalnych podatków z przypadającą karą za zwłokę, zadłużenia z tytułu krótkoterminowego kredytu, udzielonego przez bank, roszczenia Gosstrachu za ubezpieczenie mienia uspołecznionego.

W trzeciej kolejności regulowane są roszczenia państwowych instytucji i przedsiębiorstw. W liczbie tych roszczeń w pierwszej kolejności opłacie podlegają żądania zapłaty i faktury za energię (elektryczną i cieplną), dostarczaną przez przedsiębiorstwa Ministerstwa Elektrowni.

W czwartej kolejności - wszystkie pozostałe roszczenia.

Poza ustaloną kolejnością oddziały banku obowiązane są do wypłacania środków na niezbędne potrzeby zleceniodawcy do 3% kwartalnego limitu finansowego, a przedsiębiorstwom wykonawczym - do 5% od wpływów na ich rachunek rozliczeniowy za poprzedni dzień (art.36 "Przepisów o finansowaniu").

Zlecenia na wypłatę środków pieniężnych poza kolejnością mogą składać przedsiębiorstwa wykonawcze do oddziałów Prombanku tylko raz dziennie, nie później niż na godzinę przed końcem przyjmowania przez Prombank dokumentów płatniczych od klientów.

Sumy niewykorzystane do tego terminu przez organizację wykonawczą obracane są w tym samym dniu na opłatę żądań zapłaty, przedstawionych przez organizację wykonawczą i znajdujących się w banku w kartotece Nr 2.

Organizacje wykonawcze mogą również kierować należne im sumy na niezbędne potrzeby (drogą poleceń zapłaty, czeków i oświadczeń) na opłaty poza kolejnością żądań zapłaty w kartotece Nr 2.

Częściowa opłata żądań zapłaty w ciężar środków na niezbędne potrzeby jest niedopuszczalna.

Celem zabezpieczenia terminowej wypłaty płacy organa go-

spodarcze mają prawo (nawet przy istnieniu kartoteki Nr 2) rezerwować na rachunkach w bankach środki pieniężne na wypłatę płac.

Podania o zarezerwowanie środków na wypłatę kolejnej płacy przyjmowane są przez oddziały banków nie wcześniej jak w przeddzień wypłaty, a o zarezerwowanie środków na opłatę zaległej płacy - niezależnie od tego, kiedy nastąpił termin wypłaty.

Na podstawie oświadczeń, przyjętych w przeddzień terminu wypłaty płacy, bank, poczynając od dnia następnego, rezerwuje posiadane i wpływające na rachunek organu gospodarczego środki dla zaspokojenia w pierwszej kolejności zapotrzebowania na płace na podstawie oświadczeń, dotyczących wypłaty zaległej płacy od chwili ich przyjęcia. Zarezerwowaną w tym trybie sumę organ gospodarczy może otrzymywać w całości lub częściowo w miarę wpływu środków na jego rachunek.

Rezerwowanie środków wstrzymuje się po upływie 5 dni od dnia zgromadzenia na rachunku sumy niezbędnej, zgodnie z jego oświadczeniem, na wypłatę płacy, a oświadczenie o rezerwowaniu anuluje się.

Organ gospodarczy, który nie wykorzystał swego prawa otrzymania środków na płacę w drodze zarezerwowania, nie traci prawa otrzymania środków na płace w ustalonej pierwszej kolejności, jeżeli ma na rachunku środki w chwili złożenia czeku /żądania/.

Oświadczenie, dotyczące rezerwowania środków na wypłaty płacy przyjmuje bank w pełnej sumie obliczonej. Zabezpieczenie na podstawie tego oświadczenia części sumy (osiągniętego) przekroczenia funduszu płac zachowuje moc aż do otrzymania zezwolenia pokrycia przekroczenia, lecz w terminie nie dłuższym niż 5 dni.

Oświadczenie o zarezerwowanie środków na wypłatę płacy należy składać bankowi według ustalonego formularza.

Kontrola prowadzenia zapisów na rachunkach

Okresowo, w ustalonych terminach, oddziały Prombanku wysyłają do posiadacza rachunku wyciągi z rachunku.

Posiadacz rachunku ma obowiązek nie później niż w ciągu 10 dni, lub gdy znajduje się w miejscowości wiejskiej nie później niż w ciągu 10-20 dni po otrzymaniu wyciągu z rachunku zawiadomić oddział Prombanku o sumach, omyłkowo wpisanych na kredyt lub debet rachunku. W przypadku braku sprzeciwu ze strony posiadacza rachunku ~~xxxxxxxx~~ prawidłowość wyciągu uważa się za potwierdzoną.

Za spóźnione powiadomienie banku o zaliczeniu w kredyt rachunku rozliczeniowego nie należnej posiadaczowi sumy oraz za niepotwierdzenie na piśmie salda posiadacz rachunku płaci bankowi grzywnę.

W razie stwierdzenia błędnych zapisów na rachunkach klientów, oddziały Prombanku mają prawo, w terminach powództwa, przeprowadzać poprawki zapisów na debecie i na kredycie rachunku bez zgody posiadacza rachunku.

Tu należą zapisy, powstałe wskutek błędów arytmetycznych, księgowań nie odpowiadających danym żądań zapłaty, poleceń zapłaty, czeków i t.p.

W celu zabezpieczenia prawidłowego odzwierciedlenia w rocznych sprawozdaniach przedsiębiorstw, organizacji i instytucji środków wniesionych i otrzymanych na finansowanie inwestycji, kapitalnych remontów i wydatków operacyjnych - dysponujący kredytami (przedsiębiorstwa, organizacje i instytucje, podległe władzom związkowym, republikańskim i terenowym) są zobowiązani, najpóźniej do dnia 7 stycznia po roku sprawozdawczym, przedłożyć placówce banku finansującego inwestycje informacje z podpisami kierownika i głównego (starszego) księgowego na formularzu ustalonym przez Ministerstwo Finansów ZSRR o wniesionych i otrzymanych w roku sprawozdawczym środkach na finansowanie.

Oddziały Prombanku nie ponoszą odpowiedzialności za autentyczność przedstawionych im dokumentów rozliczeniowych, za prawidłowość zawartych w tych dokumentach sprawozdań i obliczeń arytmetycznych.

Stratę na skutek odpisania z rachunku na podstawie czeku, polecenia zapłaty, żądania zapłaty lub innego dokumentu

ze sfałszowanymi podpisami lub sfałszowaną (fikcyjną) treścią ponosi posiadacz rachunku, jeżeli nie udowodniono winy oddziału Prombanku.

Książeczki czekowe powinny być specjalnie przechowywane (pod kluczem, w szafie pancernej) u posiadacza rachunku. W przypadku ich zgubienia lub kradzieży pojedyńczych czeków, blankietów czekowych lub książeczki czekowej posiadacz rachunku powinien natychmiast pisemnie powiadomić o tym właściwy oddział Prombanku, podając ilość i numery zgubionych czeków. Za wypłacenie pieniędzy na zgubione czeki, do czasu otrzymania zawiadomienia o utracie, Prombank nie odpowiada.

Prombank nie przyjmuje do wypłaty czeków i za odmowę ich przyjęcia nie ponosi odpowiedzialności, jeżeli czek, podpisy lub adnotacje na nim będą uznane przez Prombank jako podejrzane lub jeżeli czek wystawiony jest na sumę, przewyższającą pozostałość na rachunku.

Tryb zamykania rachunków.

Rachunki rozliczeniowe klientów Prombanku zostają zamknięte w następujących przypadkach: na skutek oświadczenia posiadacza rachunku; w przypadku postawienia posiadacza rachunku w stan likwidacji (na skutek oświadczenia komitetu likwidacyjnego); jeżeli organizacja przestaje działać na rozrachunku gospodarczym z samodzielnym bilansem; jeżeli w ciągu 3 miesięcy nie było żadnej operacji lub pozostałości na rachunku.

Rachunki bieżące, rachunki powstałe z własnych wkładów, specjalne rachunki rozliczeniowe na eksploatację uboczną kopalin oraz rachunki głównych zarządów dla zaliczenia części podlegającej zwrotowi finansowania budowy zamykane są w końcu roku zgodnie z uchwałą RKL ZSRR z dnia 28 grudnia 193. r. Nr 813 "O trybie zamknięcia budżetu państwowego"[1] i reszta środków z tych rachunków przeniesiona zostaje do budżetu.

Wskazane rachunki (rachunki bieżące, dotyczące eksploatacji ubocznej, głównych zarządów) zamyka się również w razie

---

1) Zbiór ustaw ZSRR z r.1931 Nr 2, art.29

ukończenia budowy na podstawie oświadczenia posiadacza rachunku lub jego organizacji nadrzędnej.

W drodze wyjątku dla kredytów, otwieranych przez banki inwestycyjne według jednolitego budżetu państwowego ZSRR oraz z budżetów autonomicznych republik, krajów i obwodów, na finansowanie inwestycji w miejscowościach na Dalekiej Północy i obwodu Południowo-Sachalińskiego, ustalono 2-miesięczny ulgowy termin ważności kredytów. W ciągu tego ulgowego terminu kredyty budżetowe mogą być wykorzystane tylko do rozrachunku z tytułu operacji, prowadzonych w roku ubiegłym.[1)]

Specjalne rachunki na kapitalne remonty i rachunek "środki, przeznaczone dla bezzwrotnego finansowania pozaplanowych wkładów inwestycyjnych" według odpisów z funduszu naczelnika organizacji budowlano-montażowej (dyrektora przedsiębiorstwa) zamykane są w tym samym trybie, co i rachunki rozliczeniowe.

=================

K o n i e c R. V.

P.D. M i c h a j ł o w
"Umowy i rozrachunki w budown. invest."

1) Uchwała RKL ZSRR z dnia 28 listopada 1934 r.(Zbiór ustaw ZSRR z.1934, Nr 60, art.442)

Uchwała RKL ZSRR z dnia 2.IV.1943 r. (zbiór ustaw ZSRR z 1943 roku, Nr 5, art.91)

Uchwała RKL ZSRR z dnia 15.III.1946 r. Nr 584 (System budżetowy ZSRR. Gosfinizdat, str.646, 1947).